

KURO IR VIEŠOJO TRANSPORTO IŠLAIDŲ FIKSUOTŪJŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO TYRIMO ATASKAITA

I. ĮVADAS

Kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimu (toliau – tyrimas) siekiama apskaičiuoti komandiruočių ir kelionių metu Lietuvos Respublikos teritorijoje patiriamų transporto išlaidų (kuro ar susisiekimo viešuoju transportu) vidutinius dydžius, taikytinus kaip maksimalūs fiksuotųjų įkainių dydžiai.

Šie fiksuotieji įkainiai nustatomi siekiant sumažinti administracinę naštą projektų vykdytojams, deklaruojantiems iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektas) įgyvendinimo metu patiriamas kuro ir (arba) susisiekimo viešuoju transportu išlaidas, kurios yra dažnos, smulkios, vienaarūšės ir kurioms pagrįsti reikia nemažai pagrindžiančių dokumentų (pavyzdžiui, kuro kvitų, sąskaitų faktūrų, viešojo transporto bilietų kopijų ir pan.). Taikant kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotuosius įkainius pareiškėjams bus lengviau planuoti projekto išlaidas rengiant paraiškas, o projektų vykdytojams paprasčiau atsiskaityti už projekto lėšų panaudojimą.

Tyrimo ataskaitoje nustatytus fiksuotuosius įkainius ir jų maksimalius dydžius pagal poreikį gali taikyti visos institucijos, administruojančios Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas.

Šiuo tyrimu atnaujinamas ir nauja redakcija išdėstomas 2013 m. balandžio 30 d. Europos socialinio fondo agentūros (toliau – ESFA) parengtas „Fiksuotojo įkainio, apmokant projektų vykdančiojo personalo ir dalyvių komandiruočių ir kelionių metu patiriamas transporto išlaidas, nustatymo tyrimas“ (toliau – ESFA tyrimas“).

Tyrimas atliktas šiais etapais:

1. Išanalizuota ir atnaujinta ESFA taikyta skaičiavimų metodika ir prielaidos;
2. Surinkti ir išanalizuoti statistiniai duomenys apie kuro kainas ir viešai internete skelbiama informacija apie susisiekimo viešuoju transportu (tarp miestiniais autobusais, traukiniais) įkainius;
3. Apskaičiuoti vidutiniai kuro ir susisiekimo viešuoju transportu įkainiai ir jų pagrindu nustatyti maksimalūs fiksuotųjų įkainių dydžiai.

Tyrimą atliko PPMI GROUP, UAB ekspertai pagal ūkio subjektų grupės PPMI Group, UAB, viešoji įstaiga Viešosios politikos ir vadybos institutas, UAB „PricewaterhouseCoopers“ ir PricewaterhouseCoopers Luxembourg, atstovaujamos PPMI, 2015-01-07 sutartį Nr. 14P-1 su Lietuvos Respublikos finansų ministerija. 2022 m. tyrimą atnaujino Europos socialinio fondo agentūros metodinės pagalbos skyrius.

II. TYRIMO METODIKA

II.1. Tyrimo prielaidos ir duomenų šaltiniai

Vykdydami projektų veiklas (ar jose dalyvaudami) kuro ir (arba) susisiekimo viešuoju transportu išlaidas Lietuvos Respublikos teritorijoje patiria daugelis projektų vykdytojų (iš Europos socialinio fondo bendrai finansuojamuose projektuose tokias išlaidas patiria ir projektų dalyviai). Atsižvelgiant į projekto veiklų pobūdį, projektų vykdytojai ar dalyviai važinėja įvairiais maršrutais (pavyzdžiui, vyksta į projekto renginį kitame mieste, lanko socialiai pažeidžiamų grupių atstovus jų gyvenamose vietose, iš kaimo vietovės vyksta į mokymus rajono centre ir pan.). Dažniausiai keliamama vienu iš dviejų būdų:

- lengvuoju automobiliu;
- viešuoju transportu (autobusu, traukiniu).

Atsižvelgiant į tai, kad neįmanoma iš anksto prognozuoti konkrečių maršrutų, kuriais keliaus projektų vykdytojai ar dalyviai, ar jų kelionės būdo, patogiausia kuro bei viešojo transporto išlaidas susieti su nuvažiuotų kilometrų skaičiumi, nustatant bendrus kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžius (su PVM ir be PVM) vienam nuvažiuotam kilometrui.

Tiriant kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo galimybes ir apskaičiuojant fiksuotųjų įkainių dydžius, buvo naudoti šie dokumentai ir duomenų šaltiniai:

1. Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas Nr. IX-751;
2. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 1995 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. 405 „Dėl automobilių kuro normų nustatymo metodikos“;
3. Lietuvos automobilių kelių direkcijos internetiniame puslapyje skelbiama atstumų skaičiuoklė tarp Lietuvos Respublikos miestų (www.lakd.lt);
4. Lietuvos statistikos departamento Oficialios statistikos portale (<http://osp.stat.gov.lt/home>) pateikiami duomenys apie kuro (A98 benzino, A95 benzino ir dyzelinių degalų) vidutines kainas;
5. Viešai internete skelbiama informacija apie susisiekimo viešuoju transportu (tarp miestiniais autobusais ir traukiniais) įkainius: www.toks.lt, www.traukiniobilietas.lt.

Atnaujinant tyrimą 2022 m. buvo naudoti šie dokumentai ir duomenų šaltiniai:

6. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. balandžio 23 d. Nr. 3-289 įsakymo „Dėl leidimų važiuoti valstybinės reikšmės keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo ir mokesčio už važiavimą valstybinės reikšmės keliais tokiomis transporto priemonėmis mokėjimo, administravimo ir kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ priedas „Atstumų tarp Lietuvos miestų ir pasienio kontrolės punktų lentelė“;

7. Lietuvos statistikos departamento Oficialios statistikos portale (<https://www.stat.gov.lt/>) pateikiami duomenys apie kuro (benzino A95 E5 ir dyzelinių degalų B7) vidutines kainas;
8. Viešai internete skelbiama informacija apie susisiekimo viešuoju transportu (tarpmiestiniais autobusais ir traukiniais) įkainius: www.autobusbilietai.lt, www.traukiniobilietas.lt).

II.2. Tyrimo metodika

II.2.1. Susisiekimo tarpmiestiniais autobusais vidutinių įkainių skaičiavimas

Skaičiuojant susisiekimo tarpmiestiniais autobusais 1 km vidutinį įkainį, buvo surinkta ir išanalizuota vežėjų viešai internete skelbiama informacija apie populiariausių tarpmiestinių autobusų maršrutų bilietų kainas ir, atsižvelgiant į atstumą tarp Lietuvos Respublikos miestų, apskaičiuotas kiekvieno maršruto 1 km. įkainis. Į skaičiavimus įtraukti atstumai tarp apskrities centrų ir rajoninių miestų, nustatyti vadovaujantis Lietuvos automobilių kelių direkcijos skelbiama atstumų skaičiuokle.

Informacija apie tarpmiestinio susisiekimo bilietų kainas buvo surinkta iš internetinių svetainių www.autobusbilietai.lt ir www.toks.lt. Šios svetainės pasirinktos todėl, kad jose skelbiamos skirtingų vežėjų kainos skirtingais maršrutais. Populiariausi maršrutai identifikuoti remiantis <http://www.autobusbilietai.lt/Populiariausi-autobusu-bilietai/> nurodytu populiarių maršrutų sąrašu (neįtraukti populiariųjų sąrašėse esantys maršrutai į/iš Kryžkalnį, kadangi Kryžkalnis nėra miestas, jis nėra nurodytas Lietuvos automobilių kelių direkcijos atstumų skaičiuoklės lentelėje, o maršrutai iš/iki Kryžkalnio dažniausiai yra kitų maršrutų (pavyzdžiui, Kaunas-Klaipėda) sudėtinė dalis). Iš viso tirtos 56 maršrutų (į vieną pusę) kainos, nurodytos skirtingų vežėjų; bendra duomenų imtis sudaro 151 reikšmių. Tirti darbo dieną vykdomi maršrutai¹, iš nurodytų tos pačios dienos kelionių ta pačia kryptimi (pavyzdžiui, maršrutu Vilnius – Klaipėda) į duomenų imtį įtraukta mažiausia kiekvieno vežėjo nurodyta kaina. Interneto svetainėse informacija apie bilietų kainas yra nurodoma perkant bilietus internetu ir kasose, tyrimo metu analizuotos kainos perkant kasose, be jokių nuolaidų, su PVM. Pažymėtina, kad informacija šiuose puslapiuose yra išsami, apimanti pagrindinius maršrutus ir yra pakankama siekiant nustatyti tarpmiestinių bilietų kainas.

Detali tirtų maršrutų kainų lentelė pateikiama tyrimo ataskaitos 2-me priede, internetinės nuorodos į puslapius su konkretais maršruto kainomis – tyrimo ataskaitos 3-me priede.

Vidutinis 1 km įkainis važiuojant tarpmiestiniais autobusais buvo skaičiuojamas dviem būdais – aritmetinio vidurkio ir medianos². Atskirų maršrutų (vežėjų) 1 km įkainiai skiriasi nedaug (88,7 proc. reikšmių patenka į kainos intervalą nuo 0,06 iki 0,08 Eur/km). Skaičiuojant abiem būdais buvo gautas tas pats rezultatas – **vidutinis 1 km įkainis važiuojant tarpmiestiniu autobusu yra 0,07 Eur.**

Miesto ir priemiestinių maršrutų kainos nebuvo tiriamos, kadangi tokios informacijos surinkimas yra sudėtingas ir reikalautų daug laiko (nedaugelis miestų ar rajono centrų skelbia informaciją apie viešojo transporto įkainius internete), miestų viešojo transporto įkainiai dažniausiai nesusieti su nuvažiuotų kilometrų skaičiumi (pavyzdžiui, Vilniaus mieste elektroninio bilieto kaina priklauso nuo važavimo trukmės), kiekvienas miestas turi skirtingą viešojo transporto bilietų sistemą (vienkartinius, dienos, nuolatinis ir kt. bilietus), todėl vienodo fiksuotojo įkainio nustatyti nebūtų

¹ Kainų tyrimas atliktas 2015 m. balandžio 14 d., hipotetiškai planuojant įsigyti bilietą 2015 m. balandžio 15 d.

² Rekomenduojamas vidutinės reikšmės skaičiavimo būdas yra mediana, kadangi toks skaičiavimo būdas leidžia neutralizuoti kraštutiniai mažų ar didelių pavienių reikšmių įtaką (esant netolygiam duomenų pasiskirstymui šios reikšmės ženkliai įtakotų aritmetinį vidurkį) ir geriausiai atspindi vidutinę tiriamųjų elementų imties reikšmę

įmanoma, o skirtingų viešojo transporto fiksuotųjų įkainių taikymas kiekvienam Lietuvos Respublikos miestui ar rajono centrai labai apsunkintų projektų administravimą ir išlaidų deklaravimą, be to, būtų labai sudėtinga nuolat stebėti atskirų miestų ir rajonų transporto sistemų ir įkainių pokyčius ir atnaujinti fiksuotuosius įkainius.

Atnaujinant tyrimą 2022 m. į susisiekimo tarpmiestiniais autobusais vidutinių įkainių skaičiavimus buvo įtraukti atstumai tarp apskrities centrų ir rajoninių miestų, nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. balandžio 23 d. Nr. 3-289 įsakymo „Dėl leidimų važiuoti valstybinės reikšmės keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo ir mokesčio už važiavimą valstybinės reikšmės keliais tokiomis transporto priemonėmis mokėjimo, administravimo ir kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ priedo atstumų tarp Lietuvos miestų ir pasienio kontrolės punktų lentelė. Informacija apie tarpmiestinio susisiekimo bilietų kainas buvo surinkta iš internetinės svetainės <https://www.autobusbilietai.lt/Populiariausi-autobusu-bilietai/>. Iš viso tirtos 54 maršrutų (į vieną pusę) kainos, nurodytos skirtingų vežėjų; bendra duomenų imtis sudaro 324 reikšmes. Tirti darbo dieną vykdomi maršrutai³, iš nurodytų tos pačios dienos kelionių ta pačia kryptimi (pavyzdžiui, maršrutu Vilnius – Klaipėda) į duomenų imtį įtrauktos visos nesikartojančios kiekvieno vežėjo nurodytos kainos. Interneto svetainėje informacija apie bilietų kainas yra nurodoma tik perkant bilietus internetu, todėl tyrimo metu analizuotos kainos perkant internetu, be jokių nuolaidų, su PVM.

Atstumų tarp Lietuvos miestų ir pasienio kontrolės punktų lentelė pateikta ataskaitos 9 priede, o detali tirtų maršrutų kainų lentelė - 10 priede.

Apskaičiuotas medianos būdu **vidutinis 1 km įkainis važiuojant tarpmiestiniais autobusais yra 0,09 Eur.**

II.2.2. Susisiekimo traukiniais vidutinių įkainių skaičiavimas

Skaičiuojant susisiekimo traukiniais (vietiniais maršrutais Lietuvos Respublikoje) 1 km vidutinį įkainį, buvo surinkta ir išanalizuota AB „Lietuvos geležinkeliai“ viešai internete (www.litrail.lt ir www.traukiniobilietas.lt) skelbiama informacija apie vietinių maršrutų bilietų kainas, atsižvelgiant į kelionės tvarkaraštyje nurodytą kelionės atstumą. Į tyrimo imtį pateko <https://www.traukiniobilietas.lt/portal/routes-schedules> nurodyti penki vietiniai maršrutai. Tirti darbo dieną vykdomi maršrutai⁴, hipotetiškai planuojant įsigyti bilietą viena kryptimi nuo pradinio iki galutinio maršruto miesto. Pasirinktos 2 klasės (traukiniuose, kuriuose visos vietos 3 klasės – 3 klasės) bilietų kainos be nuolaidų, greituosiuose (nesant greitųjų – paprastuose) traukiniuose, bilietus perkant internetu, su PVM. Detali tirtų maršrutų kainų lentelė pateikiama tyrimo ataskaitos 4-me priede. Vidutinis 1 km įkainis važiuojant traukiniu buvo skaičiuojamas dviem būdais – aritmetinio vidurkio ir medianos. Skaičiuojant abiem būdais buvo gautas tas pats rezultatas – **vidutinis 1 km įkainis važiuojant traukiniu yra 0,05 Eur.**

Atnaujinant tyrimą 2022 m. susisiekimo traukiniais (vietiniais maršrutais Lietuvos Respublikoje) 1 km vidutinio įkainio skaičiavimams buvo surinkta ir išanalizuota AB „Lietuvos geležinkeliai“ viešai internete (www.traukiniobilietas.lt) skelbiama informacija apie vietinių maršrutų

³ Kainų tyrimas atliktas 2022 m. balandžio 15 d., hipotetiškai planuojant įsigyti bilietą 2022 m. balandžio 18 d.

⁴ Kainų tyrimas atliktas 2015 m. balandžio 15 d., hipotetiškai planuojant įsigyti bilietą 2015 m. balandžio 16 d.

bilietų kainas. Į tyrimo imtį pateko <https://www.traukiniobilietas.lt/portal/routes-schedules> nurodyti penkiolika vietinių maršrutų. Tirti darbo dieną vykdomi maršrutai⁵, hipotetiškai planuojant įsigyti bilietą viena kryptimi nuo pradinio iki galutinio maršruto miesto. Pasirinktos 2 klasės (traukiniuose, kuriuose visos vietos 3 klasės – 3 klasės) bilietų kainos be nuolaidų, greituosiuose (nesant greitųjų – paprastuose) traukiniuose, bilietus perkant internetu, su PVM. Detali tirtų maršrutų kainų lentelė pateikiama tyrimo ataskaitos 11 priede.

Apskaičiuotas medianos būdu **vidutinis 1 km įkainis važiuojant traukiniu yra 0,06 Eur.**

II.2.3. Susisiekimo automobiliais vidutinių įkainių skaičiavimas

Tyrimo metu buvo išanalizuota informacija, reikalinga nustatyti kuro sąnaudas ir kainą. Kuro sąnaudų normos, atsižvelgiant į automobilio techninius parametrus, nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 1995 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. 405 „Dėl automobilių kuro normų nustatymo metodikos“ (toliau – įsakymas). Remiantis įsakymo 1 priedo duomenimis, aritmetinio vidurkio būdu nustatytos vidutinės benzino ir dyzelinio kuro sąnaudų normos yra tokios: **vidutinės benzino sąnaudos yra 8,26 l/100 km, dyzelinių degalų – 6,40 l/100km**. Dujų sąnaudos nebuvo apskaičiuotos, nes įsakyme nurodyti labai retai naudojamų automobilių modeliai, kurių beveik nepasitaiko projekte.

Detalūs skaičiavimai pateikiami tyrimo ataskaitos 1 priede.

Vidutinės kuro kainos buvo apskaičiuotos remiantis Lietuvos statistikos departamento oficialiosios statistikos portalo rodiklių duomenų bazėse skelbiamais duomenimis apie 2014 m. vidutines mėnesines kuro kainas (žr. 1 lentelę).

1 Lentelė. 2014 m. kuro kainos, Eur/l⁶

2014 m. mėnuo	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis
0722101 Benzinas A-95	1,33	1,34	1,34	1,34	1,34	1,34	1,35	1,33	1,34	1,31	1,27	1,18
0722102 Dyzeliniai degalai	1,30	1,31	1,30	1,29	1,30	1,29	1,27	1,27	1,27	1,25	1,21	1,13
0722103 Benzinas A-98	1,32	1,33	1,32	1,32	1,33	1,34	1,34	1,32	1,32	1,3	1,26	1,2

Skaičiavimai buvo atlikti dviem būdais: aritmetinio vidurkio ir medianos. Apskaičiavus aritmetinio vidurkio būdu, gautos vidutinės kuro kainos siekia 1,31 Eur/l benzinui ir 1,27 Eur/l dyzeliniams degalams; apskaičiavus medianos būdu, vidutinė benzino kaina yra 1,33 Eur/l, vidutinė dyzelinių degalų kaina – 1,28 Eur/l. Detalūs skaičiavimai pateikiami 5 priede.

⁵ Kainų tyrimas atliktas 2022 m. balandžio 15 d., hipotetiškai planuojant įsigyti bilietą 2022 m. balandžio 18 d.

⁶ Duomenys gauti iš Lietuvos statistikos departamento puslapyje esančio Oficialiosios statistikos portalo: Rodiklių duomenų bazė → Vartotojų kainų indeksas (VKI), kainų pokyčiai ir svoriai; vidutinės kainos → Mėnesiniai vartotojų kainų indeksai, kainų pokyčiai, kainos → Vidutinės mažmeninės mėnesinės kainos (<http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=2249&status=A>).

Atsižvelgiant į tai, kad skaičiavimas medianos būdu leidžia neutralizuoti kraštutinai mažų ar didelių pavienių reikšmių įtaką (t.y. ženkliai nukritusias kuro kainas 2014 m. pabaigoje) ir geriausiai atspindi vidutinę tiriamųjų elementų imties reikšmę, rekomenduojama tolesnei analizei naudoti medianos būdu apskaičiuotas kuro kainas – **1,33 Eur/l benzino kainą ir 1,28 Eur/l dyzelinių degalų kainą**.

Atsižvelgiant į kuro sąnaudų normas, vidutinis 1 km įkainis keliaujant lengvuju automobiliu, priklausomai nuo kuro rūšies, yra:

- Benzinu varomu automobiliu: $1,33 * 8,26 / 100 = 0,11$ Eur/km;
- Dyzeliniais degalais varomu automobiliu: $1,28 * 6,40 / 100 = 0,08$ Eur/km.

Atnaujinant tyrimą 2022 m. vidutinės kuro kainos buvo apskaičiuotos remiantis Lietuvos statistikos departamento oficialiosios statistikos portalo rodiklių duomenų bazėse skelbiamais duomenimis apie 2021 05 - 2022 04 m. vidutines mėnesines kuro kainas (žr. 2 lentelę). Detalūs skaičiavimai pateikiami 12 priede.

2 Lentelė. 2021 05-2022 04 m. kuro kainos, Eur/l⁷

Metai / mėnuo	2021 gegužė	2021 birželis	2021 liepa	2021 rugpjūtis	2021 rugsėjis	2021 spalio	2021 lapkritis	2021 gruodis	2022 sausis	2022 vasaris	2022 kovas	2022 balandis
Dyzeliniai degalai B7, I	1,13	1,15	1,19	1,18	1,20	1,31	1,35	1,35	1,37	1,45	1,77	1,74
Benzinas A-95 E5, I	1,24	1,26	1,30	1,29	1,31	1,39	1,46	1,46	1,45	1,50	1,71	1,67

Atsižvelgiant į kuro sąnaudų normas, medianos būdu apskaičiuotas **vidutinis 1 km įkainis keliaujant lengvuju automobiliu**, priklausomai nuo kuro rūšies, yra:

- Benzinu varomu automobiliu: $1,42 * 8,26 / 100 = 0,12$ Eur/km;
- Dyzeliniais degalais varomu automobiliu: $1,33 * 6,40 / 100 = 0,09$ Eur/km.

II.2.4. Kuro ir viešojo transporto 1 km vidutinio įkainio skaičiavimas

Remiantis tyrimo ataskaitos II.2.1. – II.2.3. dalyse pateiktais įvairių transporto rūšių vidutiniais 1 km įkainiais, rekomenduojama nustatyti bendrą vidutinį vieno kilometro įkainį, taikomą kaip kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotasis įkainis.

⁷ Naudojami naujausi oficialūs statistiniai duomenys: Rodiklių duomenų bazė → Ūkis ir finansai (makroekonomika) → Kainų indeksai, pokyčiai ir kainos → Vartotojų kainų indeksai (VKI), kainų pokyčiai, svoriai, vidutinės kainos → Vartotojų vidutinės kainos → Populiariausių produktų vidutinės mažmeninės mėnesinės kainos → Lentelės parinktys: Europos individualaus vartojimo išlaidų pagal paskirtį klasifikatorius (ECOIOCP) → Kainos lygis: vidutinis → Laikotarpis (2021 05 -2022 04) <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=457d9279-2e8b-4f12-ade5-735abb07d23b/>

Vidutinis vieno kilometro įkainis apskaičiuojamas kaip visų transporto rūšių vidutinių įkainių aritmetinis vidurkis ir sudaro:

$$F_{\text{I}} \text{ kuro ir viešojo transporto (su PVM)} = (0,07 + 0,05 + 0,11 + 0,08) / 4 = 0,08 \text{ Eur/km}$$

Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme keleivių vežimo Susisiekimo ministerijos ar jos įgaliotos institucijos arba savivaldybių nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugoms taikomas lengvatinis 9 proc. PVM tarifas, tuo tarpu benzinui ir dyzeliniams degalams – standartinis 21 proc. PVM tarifas. Atsižvelgiant į šiuos tarifus buvo apskaičiuotas transporto fiksuotojo įkainio dydis be PVM.

$$F_{\text{I}} \text{ kuro ir viešojo transporto (be PVM)} = (0,07 / 1,09 + 0,05 / 1,09 + 0,11 / 1,21 + 0,08 / 1,21) / 4 = 0,07 \text{ Eur/km}$$

Atkreipiamas dėmesys, kad infliacija tiesiogiai neįtakoja viešojo transporto bilietų ir kuro kainų, kurios labiausiai priklauso nuo tarptautinių didmeninių naftos kainų, įtakojamų jų gamybos apimčių ir geopolitinių sąlygų. Pavyzdžiui, šiuo tyrimu nustatyti kuro sąnaudų 1 km įkainiai yra mažesni negu buvo nustatyti 2013 m. ESFA tyrime (iš 2012 m. duomenų). Taip pat, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis⁸, 2015 m. sausio – kovo mėnesiais vidutinės mėnesinės benzino ir dyzelinių degalų kainos buvo mažesnės negu 2014 m. vidurkis (žr. 3-ą lentelę).

3 Lentelė. 2015 m. kuro kainos, Eur/l

Degalai	Vidutinės kainos, Eur/l			
	2014 m	2015 m. sausis	2015 m. vasaris	2015 m. kovas
Benzinas A-95	1,33*	1,05	1,09	1,17
Dyzeliniai degalai	1,28	1,02	1,06	1,11

*apskaičiuotas benzino A-95 ir A-98 kainų vidurkis

Vykdamas šį tyrimą apskaičiuotas vidutinis susisiekimo tarp miestiniais autobusais 1 km įkainis (su PVM) – 0,07 Eur/km taip pat mažesnis negu 2013 m. balandžio mėnesį ESFA apskaičiuotas įkainis 0,26 Lt/km (0,0753 Eur/km), todėl apskaičiuotų fiksuotųjų įkainių indeksavimas pagal prognozuojamą bendrą infliaciją būtų nepagrįstas.

Atnaujinant tyrimą 2022 m., vidutinis vieno kilometro įkainis apskaičiuojamas kaip visų transporto rūšių vidutinių įkainių aritmetinis vidurkis ir sudaro:

$$F_{\text{I}} \text{ kuro ir viešojo transporto (su PVM)} = (0,09 + 0,06 + 0,12 + 0,09) / 4 = 0,09 \text{ Eur/km}$$

Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme keleivių vežimo Susisiekimo ministerijos ar jos įgaliotos institucijos arba savivaldybių nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugoms taikomas lengvatinis 9 proc. PVM tarifas, tuo tarpu benzinui ir dyzeliniams degalams – standartinis 21 proc. PVM tarifas. Atsižvelgiant į šiuos tarifus buvo apskaičiuotas transporto fiksuotojo įkainio dydis be PVM.

$$F_{\text{I}} \text{ kuro ir viešojo transporto (be PVM)} = (0,09 / 1,09 + 0,06 / 1,09 + 0,12 / 1,21 + 0,09 / 1,21) / 4 = 0,08 \text{ Eur/km}$$

⁸ <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles38>

III. TYRIMO REZULTATAI IR TAIKYMAS

Remiantis Tyrimo ataskaitos II dalyje pateiktais skaičiavimais, yra nustatomi šie kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotieji įkainiai:

F1 kuro ir viešojo transporto (su PVM): **0,09 Eur/km**

F1 kuro ir viešojo transporto (be PVM): **0,08 Eur/km**

Projektų vykdytojams kurie turi galimybę PVM įtraukti į atskaitą, taikomas fiksuotojo įkainio dydis be PVM.

Nustatyti kuro ir viešojo transporto fiksuotųjų įkainių dydžiai taikomi projektų vykdytojų ir projektų dalyvių kelionėms (taip pat komandiruočių metu) Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip pat (jeigu nustatyta projektų finansavimo sąlygų apraše) gali būti taikomi kelionėms žemės transportu iš Lietuvos į kitą šalį (ir atgal).

Projekto išlaidoms, kurios apmokamos taikant šioje tyrimo ataskaitoje nustatytus fiksuotųjų įkainių dydžius, pagrįsti projekto vykdytojas su mokėjimo prašymais turėtų pateikti įgyvendinančiosios institucijos nustatytos formos suvestinę pažymą, kurios rekomenduojama forma pateikiama tyrimo ataskaitos 6 priede⁹.

Išlaidų, apmokamų taikant kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotuosius įkainius suma apskaičiuojama fiksuotojo įkainio dydį padauginus iš nuvažiuotų kilometrų skaičiaus. Nuvažiuotų kilometrų skaičius gali būti nustatomas dviem būdais:

1. Remiantis tyrimo ataskaitos 9 priede pateikiama atstumų lentele¹⁰ (šiam būdai teikiama pirmenybė);
2. Pagal projekto vykdytojo deklaruotą nuvažiuotų kilometrų skaičių (šis būdas taikomas, jeigu nėra galimybės taikyti 1-ojo būdo - pavyzdžiui, jeigu 9 priedo lentelėje nenurodytas reikiamas maršrutas, važinėjama miesto ar rajono ribose ar pan.). Įgyvendinančiosios institucijos patikrina nuvažiuotų kilometrų skaičių naudojamos internete viešai skelbiamas atstumų skaičiuokles, pavyzdžiui www.maps.lt arba <https://maps.google.lt>.

Tyrimo ataskaitoje nustatyti kuro ir viešojo transporto fiksuotųjų įkainių dydžiai taikomi nuo tyrimo ataskaitos įsigaliojimo nauja redakcija datos (ši data nurodyta tyrimo ataskaitos pirmojo puslapio viršutiniame dešiniajame kampe). Šioje tyrimo ataskaitoje nustatyti fiksuotųjų įkainių dydžiai keičiami tyrimo ataskaitą išdėstant nauja redakcija ir įsigalioja nuo naujos redakcijos įsigaliojimo dienos. Pakeisti fiksuotųjų įkainių dydžiai taikomi projektuose, finansuojamuose pagal anksčiau sudarytas projektų sutartis; jeigu projektų finansavimo sąlygų aprašuose arba anksčiau sudarytose projektų sutartyse nurodyti konkretūs kuro ir viešojo transporto fiksuotųjų įkainių dydžiai, šie dokumentai turi būti keičiami.

⁹ Jeigu be kuro ir viešojo transporto išlaidų projekto vykdytojas patiria ir kitas kelionių ar komandiruočių išlaidas (pavyzdžiui, dienpinigių, apgyvendinimo, renginio mokesčio ar pan.), įgyvendinančiosios institucijos gali papildyti 6 priede rekomenduojamą suvestinės pažymos formą, įterpdamos papildomus stulpelius savo nuožiūra.

¹⁰ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. balandžio 23 d. Nr. 3-289 įsakymo „Dėl leidimų važiuoti valstybinės reikšmės keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo ir mokesčio už važinimą valstybinės reikšmės keliais tokiomis transporto priemonėmis mokėjimo, administravimo ir kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ priedas „Atstumų tarp Lietuvos miestų ir pasienio kontrolės punktų lentelė“.

Atsižvelgiant į tyrimo metu surinktus kuro ir susisiekimo viešuoju transportu įkainių duomenis ir palyginus juos su ESFA tyrimo duomenimis, darytina išvada, kad benzino ir dyzelinių degalų vidutinės mažmeninės kainos kinta, su retomis išimtimis, kiekvieną mėnesį, tuo tarpu susisiekimo viešuoju transportu vidutiniai įkainiai išlieka be didesnių pokyčių keletą metų. Pavyzdžiui, palyginus 1 km įkainius dviem populiariais autobusų maršrutais *Vilnius-Palanga* ir *Kaunas-Alytus*, kurie buvo įtraukti į šio tyrimo ir ESFA tyrimo imtį ir kuriais veža daugiau nei 1 vežėjas, nustatyta, kad 2015 m. vidutinis vieno kilometro įkainis nepasikeitė lyginant su 2013 m. (skaičiavimai pateikiami tyrimo ataskaitos 8 priede). Taip pat, apskaičiuotas bendras susisiekimo autobusais 1 km vidutinis įkainis 0,07 Eur/km tik nežymiai skiriasi (yra keliomis šimtosiomis skaičiaus dalimis mažesnis) nuo 2013 m. vidutinio įkainio (perskaičiuoto į eurus). Todėl kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotųjų įkainių tyrimas pagal aktuales kuro ir susisiekimo viešuoju transportu įkainius (atliekant viešojo transporto įkainių rinkos tyrimą) iš esmės galėtų būti atnaujinamas vieną kartą per trejus metus, tačiau kuro ir viešojo transporto fiksuotųjų įkainių dydžiai (su PVM ir be PVM) turėtų būti perskaičiuojami vieną kartą per metus, pagal statistikos departamento skelbiamus duomenis apie praėjusių metų vidutines benzino ir dyzelinių degalų vidutines mėnesines kainas.

Taip pat, fiksuotųjų įkainių dydžiai turėtų būti perskaičiuojami kiekvieną kartą, kai keičiasi kuro ir (ar) susisiekimo viešuoju transportu išlaidoms taikomas PVM tarifas.

Tyrimas atnaujinamas ir fiksuotųjų įkainių dydžiai perskaičiuojami naudojantis šioje tyrimo ataskaitoje pateikiama metodika.